

Innspillmøte: Stortingsmelding om maritime næringer

av Jan-Gunnar Winther, Senter for hav og Arktis

Vi viser til innspillmøte i Tromsø 31. oktober 2019 hvor punktene under ble presentert muntlig. Vi takker for muligheten til å bidra til dette viktige arbeidet.

Omfanget av maritime næringer er stort og vi har derfor valgt å fokusere på noen utvalgte områder som vi mener det er særlig viktig å adressere i meldingen. Områdene er relevant på nasjonalt plan, men flere av de har en forhøyet viktighet i nord.

1. Skipsfart er grønn og grønn skipsfart er enda grønnere

- Gods må i større grad over på kjøll. Vei, bane og kjøll må ses i sammenheng. Fokus på jernbane i nord kan komme til å «skygge for» utvikling av skipsbaserte transportløsninger. Autonome løsninger er en del av dette bildet.

- Utviklingen med elektrifisering, gass og hybride løsninger for skip må fortsette. Et mer langsiktig – men høyst aktuelt – mål er utvikling av hydrogenløsninger.

2. Spydspiss for utvikling av framtidens digitale og høyteknologiske arbeidsliv

- Utdanningen må styrkes og være relevant, mao. vi trenger tilstrekkelig arbeidskraft med riktig profil. Det er viktig at utdanningstilbudene finnes i regionene for å sikre verdiskapning og arbeidsplasser lokalt. «Kortreist kompetanse er også mindre sårbar enn langreist» når det gjelder å motvirke lekkasjer til det internasjonale markedet.

- Det må tas ambisiøse, strategiske valg som følges av tålmodige investeringer, inkludert utvikling av ny teknologi. Satsingen på havvind er et slikt eksempel. Andre aktuelle områder i framtiden kan være tidevann, bølgekraft og offshore mineralvirksomhet.

3. Samhandling med ringvirkninger

- Myndigheten må tilrettelegge for sameksistens med synergier for å optimalisere potensialet fra næringene samlet sett.

- For å underbygge dette må vi (fortsette å) utvikle dynamiske og integrerte forvaltningsverktøy

- Samfunnsstrømninger understreker at det bør legges stor vekt på lokal forankring

4. Et hav i endring gir endrede rammebetingelser

- Det bør vurderes igangsatt et nasjonalt prosjekt (f. eks. i regi av Forskningsrådet) for å kvantifisere næringsmessige og samfunnsøkonomiske konsekvenser av klimaendringer. Et utbytte av en slik satsing er at man kan velge de mest gunstige tilpasningsstrategiene. I dag preges maritime (og andre) næringer av kvalitative tilpasningsstrategier.

- Endringer i økosystemet og tap av naturmangfold må overvåkes og forstås slik at maritime (og marine) næringer kan tilpasse seg. Et selvstendig poeng er at skillelinjen mellom maritime og marine næringer er i ferd med å bli svakere og at de derfor i mange tilfeller må ses i sammenheng.

- I nord står aktivitet til sjøs for ca. 80 % av den marine forsøplingen, noe som skiller vår region fra det globale bildet hvor ca. 80 % av marin forsøpling stammer fra land. Fokuserede tiltak innen fiskeriene, skipstransport og havbruksnæringen for å redusere dette problemet bør adresseres. I mange tilfeller er mottakssystemene (havnene) mangelfulle og representerer en flaskehals for effektiv reduksjon av marin forsøpling.